

Briselē, 2021. gada 30. novembrī
(OR. en)

14430/21

SPORT 83
EDUC 395
COMPET 868
ECO 137
EMPL 527
JEUN 145
SAN 710
SOC 702

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	13711/21
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas sporta modeļa galvenajām iezīmēm

Pielikumā pievienota Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas sporta modeļa galvenajām iezīmēm, kuru Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) apstiprināja 2021. gada 29. un 30. novembra sanāksmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas sporta modeļa galvenajām iezīmēm

ATGĀDINOT, KA

1. saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 6. pantu sports ir joma, kurā ar ES līmeņa darbībām būtu jāatbalsta, jākoordinē un jāpapildina dalībvalstu darbības;
2. saskaņā ar LESD 165. panta 1. punktu "Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi";
3. saskaņā ar LESD 165. panta 2. punktu viens no Savienības rīcības mērķiem ir "attīstīt Eiropas dimensiju sportā, veicinot taisnīgumu un atklātību sporta sacensībās un sadarbību starp struktūrām, kas ir atbildīgas par sportu, kā arī sargājot sportistu, jo īpaši jaunāko sportistu, fizisko un morālo integritāti";
4. Padomes secinājumos par Covid-19 pandēmijas ietekmi uz sporta nozari un šīs nozares atveseļošanu dalībvalstis tiek aicinātas "veicināt solidaritāti starp sporta federācijām, klubiem, organizācijām un sportistiem ar mērķi sekmēt sporta nozares ilgtspējīgu atveseļošanu un turpmāku attīstību un atzīt Eiropas sporta modeli ¹ kā piemēru uz solidaritāti balstītai sistēmai";

¹ "Lai gan Eiropas sporta struktūru dažādības dēļ nav vienotas Eiropas sporta modeļa definīcijas, dažas būtiskas iezīmes to ļauj atpazīt. Šādas iezīmes ir piramīdveida struktūra, atvērta sistēma pārejai uz augstāku un zemāku līmeni, pieeja tautas sportam un solidaritāte, loma nacionālās identitātes veidošanā, struktūras, kuru pamatā ir brīvprātīga darbība, un tā sociālā un izglītojošā funkcija."

5. Eiropas Savienības sporta darba plānā 2021.–2024. gadam ir norādīts, ka Eiropas sporta modelis ir nozīmīgs temats prioritārajā jomā "Aizsargāt godprātīgumu un vērtības sportā";
6. pārskatītajā Eiropas Sporta hartā, ko Eiropas Padome pieņēma 2021. gada 13. oktobrī, ir uzsvērtas kopīgās iezīmes, kas piemīt Eiropas sporta un tā organizācijas sistēmai, kuru sporta kustība saprot kā Eiropas sporta modeli;

ATZĪSTOT, KA

7. Eiropā sporta organizēšanas pamatā ir pamattiesības uz biedrošanās brīvību. Tā ir arī balstīta tādās vērtībās kā solidaritāte dažādu sporta līmeņu starpā, jo īpaši starp profesionālo un tautas sportu, taisnīgums, godprātīgums, atklātība, dzimumu līdztiesība un laba pārvaldība;
8. Eiropā lielākajai daļai vērtībās balstīta organizētā sporta veidu galvenās iezīmes ir sporta organizēšana, pamatojoties uz autonomu, demokrātisku un teritoriālu piramīdveida struktūru, kas aptver visus sporta līmeņus, sākot no tautas sporta līdz profesionālam sportam, un ietver gan sporta klubu, gan nacionālo komandu sacensības un tādus mehānismus finansiālas solidaritātes, taisnīguma un atklātības nodrošināšanai sporta sacensībās kā princips, saskaņā ar kuru sportistus pārceļ augstākā vai zemākā līgā;
9. vērtībās balstīts organizētais sports Eiropā parasti ir strukturēts valsts līmenī, un pēc būtības to organizē viena federācija katrā sporta veidā, tādējādi nodrošinot visaptverošu pieeju noteikumiem, regulējumam un standartiem, kā arī sacensību kalendāru un kvalificēšanās sacensībām ievērošanu. Minētās organizācijas ir apņēmušās nodrošināt finansiālu solidaritāti starp profesionālo un tautas sportu, kā arī augstāko labas pārvaldības līmeni, pamattiesības un cilvēktiesības, garīgo un fizisko veselību, sportistu drošību, visu veidu diskriminācijas novēršanu un godprātīguma sportā veicināšanu;

10. sports pats par sevi arī ir uzskatāms par svarīgu Eiropas ekonomikas nozari, kas ar jaunu sportā ieinteresēto personu un pieeju – piemēram, sporta nozares, sponsoru, mediju, nozīmīgu pasākumu, jaunu sporta veidu, sportistu devuma u. c. – starpniecību veicina ekonomikas izaugsmi, attīstību un nodarbinātības iespējas². Minētās jaunās ieinteresētās personas un pieejas būtu jāņem vērā arī turpmākajā Eiropas sporta attīstībā;

UZSVEROT, KA

11. sporta federācijām vajadzētu būt galvenajām sava attiecīgā sporta veida organizēšanas un darbības pārraudzītājām, un tām vajadzētu demokrātiskā, līdzsvarotā un saskanīgā veidā saskaņot sportistu, sporta klubu un līgu, līdzjutēju un citu ieinteresēto personu un sporta organizāciju intereses, lai visi dotu savu pienesumu veselīgā sporta attīstībā;
12. lai atbalstītu labas pārvaldības principu vērtībās balstītā organizētā sportā, kurā tiek uzklausīts un ņemts vērā sportistu viedoklis, būtiska nozīme ir sportistu tiesību un pienākumu, piemēram, nediskriminēšanas, piekļuves informācijai, pārstāvības sporta organizācijā, privātuma un tiesību uz taisnīgu tiesu, aizsardzības mehānismiem un sportistu iespējai izmantot šos mehānismus;
13. finanšu solidaritāte ir viena no vērtībās balstīta organizētā sporta galvenajām iezīmēm. Tā var palīdzēt izveidot, uzturēt un stiprināt saikni starp profesionālo un tautas sportu, komerciāli mazāk pievilcīgu sacensību līdzfinansēšanu, kā arī brīvprātīgo, sportistu, treneru, amatpersonu u. c. apmācību. Turklāt būtu jāatbalsta arī darbības, kas sekmē tādu vērtību ievērošanu sportā kā pamattiesības un cilvēktiesības, demokrātija, solidaritāte, sociālā integrācija, dzimumu līdztiesība, jauniešu izaugsme, bērna tiesības un sports kā izglītība;

² Eiropas Komisija "Pētījums par sporta ietekmi uz ekonomiku, izmantojot sporta satelītkontus", 2018. gada aprīlis.

14. organizētais sports Eiropā saskaras ar tādiem iekšējiem un ārējiem apdraudējumiem kā slikta pārvaldība, korupcija, manipulācijas sportā, finanšu nestabilitāte, cilvēktiesību pārkāpumi, dopings, rasisms, vardarbība, dzimumu nevienlīdzība, aizvien pieaugoša komercializācija un tendence pirkt nevis trenēt jaunus sportistus. Minētās problēmas ir jārisina ciešā sadarbībā ar attiecīgajām iestādēm un organizācijām, kurām būtu jāaizsargā vērtības un godprātīgums sportā, jāveicina laba pārvaldība un jānodrošina sportam labvēlīga nākotne;
15. laba pārvaldība sportā ir priekšnoteikums sporta organizāciju un federāciju autonomijai un pašregulācijai saskaņā ar demokrātijas, pārredzamības, godprātīguma, solidaritātes, dzimumu līdztiesības, atklātības, pārskatatbildības un sociālās atbildības principiem. Svarīgi, lai sporta organizācijas un federācijas ievērotu un pēc iespējas paaugstinātu labas pārvaldības standartus, dodot iespēju sportistiem un līdzjutējiem paust savu viedokli;
16. sporta ilgtermiņa dzīvotspējas nolūkā ir ļoti svarīgi saglabāt un vajadzības gadījumā uzlabot konkurences līdzsvaru, lai nerādītu netaisnīgas priekšrocības. Lai veicinātu godīgas, konkurētspējīgas un līdzsvarotas sporta sacensības, būtu jāapsver plašs pasākumu klāsts attiecībā uz īstermiņa vajadzību risināšanu un ilgtermiņa attīstību;

ŅEMOT VĒRĀ, KA

17. nacionālo komandu sacensības ir Eiropas organizētā sporta neatņemama daļa ³. Tām ir būtiska nozīme ne vien nacionālās identitātes veicināšanā un jaunu sportistu iedvesmošanā sasniegt augstāko sava sportiskā snieguma potenciālu, bet arī solidaritātes ar tautas sportu veicināšanā un lai rādītu paraugu jaunajai paaudzei;
18. visu veidu un visu līmeņu sporta organizācijas apņemas veidot pārredzamības kultūru un ieviest procedūras, kas balstītas uz labas pārvaldības principiem, kuri nodrošina šo organizāciju finanšu resursu nevainojamu pārvaldību, stingrus kontroles pasākumus interešu konfliktu un korupcijas novēršanai un noteiktu termiņu vēlētiem amatiem;

³ Sk., piemēram, *Tsjalle van der Burg: EU competition law, football and national markets, Research article* (ES konkurences tiesības, futbols un valstu tirgi. Pētījums), 2020. gada 30. decembris.

19. profesionālā sporta aizvien pieaugošā komercializācija padara sportu par darbību, kas arvien lielākā mērā ir vērsta uz peļņas gūšanu, un to jo īpaši sekmē apraides tiesību vērtība. Lai gan tas palīdz radīt finanšu resursus lielākam skaitam sportistu, sporta komerciālās dimensijas attīstība var radīt apdraudējumu sporta vērtībām;
20. laikā, kad sporta modernizēšana rada jaunas finanšu iespējas, kas izriet no sporta ekonomiskā potenciāla, ir īpaši svarīgi, lai vērtībās balstītā organizētajā sportā tiktu saglabāts godprātīgums, ievēroti labas pārvaldības principi un valstu, ES un starptautiskās tiesības un saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi, kas vajadzīgi, lai visi dalībnieki efektīvi īstenotu solidaritātes vērtības;
21. konkrētas Eiropas sporta vērtības un tradīcijas labvēlīgi ietekmē sabiedrību, un tās būtu jāveicina, vienlaikus liekot uzsvāru uz Eiropas sporta struktūru daudzveidību un sarežģītību. Šajā rezolūcijā ir uzsvērtas Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, lielāko uzmanību pievēršot vērtībās balstītam organizētam sportam;

AICINA DALĪBVALSTIS SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ

22. atbalstīt Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, piemēram, biedrošanās brīvību, piramīdveida struktūru, atvērtu sistēmu pārceļšanai augstākā vai zemākā līgā, pieeju tautas sportam un solidaritāti ar tautas sportu, lomu nacionālās identitātes veidošanā, kopienas veidošanu un struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, kā arī sociālo, izglītojošo, kultūras un veselības funkciju, kā tas noteikts attiecīgajos ES tiesību aktos;

23. turpināt Eiropas sporta modeļa galveno iezīmju izpēti, kā arī turpināt par to uzsāktās diskusijas ar visām sportā ieinteresētajām personām, atzīstot pieeju daudzveidību un jaunākās norises dažādos sporta veidos, saskaņā ar vērtībās balstītu organizēto sportu, piemēram, izmantojot ES strukturēto dialogu par sportu;
24. popularizēt vērtības sportā un sporta organizācijās, kuras tiek pārvaldītas saskaņā ar demokrātijas, pārredzamības, godprātības, solidaritātes, dzimumu līdztiesības, atklātības, pārskatatbildības, pieejamības, sociālās atbildības un pamattiesību un cilvēktiesību ievērošanas principiem;
25. atzīt un saglabāt sporta nozares īpašo raksturu un sporta struktūras, kas balstītas uz brīvprātīgu darbību, kā arī sporta pārvaldības struktūru autonomiju sporta organizēšanā to atbildības jomā, vienlaikus ievērojot valsts, starptautiskos un ES tiesību aktus;
26. atzīt brīvprātīgo, tautas sporta klubu, ģimeņu un vietējo kopienu ieguldījumu sporta nozarē un vajadzības gadījumā sniegt tiem atbalstu;
27. stiprināt politiku, kas paredzēta sportistu un sporta darbinieku apmācības un izglītības veicināšanai, ņemot vērā, ka tā palīdz veicināt ar sportu saistītās sociālās, izglītojošās, ekonomiskās un plašākās intereses;
28. vērst uzmanību uz sekām, ko slēgtas sporta sacensības varētu radīt organizētajam sportam Eiropā, piemēram, fundamentālas izmaiņas sporta kvalifikācijas procesos, kas parasti ir balstīti uz nopelniem sportā;
29. iekļaut Eiropas sporta jautājumus konferences par Eiropas nākotni debatēs;

AICINA EIROPAS KOMISIJU

30. atbalstīt Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, piemēram, biedrošanās brīvību, piramīdveida struktūru, atvērtu sistēmu pārcelšanai augstākā vai zemākā līgā, pieeju tautas sportam un solidaritāti ar tautas sportu, lomu nacionālās identitātes veidošanā, kopienas veidošanu un struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, kā arī sociālo, izglītojošo, kultūras un veselības funkciju, kā tas noteikts attiecīgajos ES tiesību aktos;
31. turpināt Eiropas sporta modeļa galveno iezīmju izpēti, kā arī turpināt par to uzsāktās diskusijas ar visām sportā ieinteresētajām personām, atzīstot pieeju daudzveidību un jaunākās norises dažādos sporta veidos, saskaņā ar vērtībās balstītu organizēto sportu, piemēram, izmantojot Komisijas pētījumu par Eiropas sporta modeli(-ļiem), ES strukturēto dialogu par sportu u. c.;
32. atbalstīt sporta lomu un tā izglītojošo dimensiju, piemēram, sportistu duālo karjeru, un šo aspektu ilgtspējīgu apvienošanu savas kompetences ietvaros, ievērojot ES un starptautiskās tiesības;
33. turpināt atzīt un praktiski izmantot sporta nozares īpašo raksturu un tās struktūras, kuras balstītas uz brīvprātīgu darbību un kurām būtu jādarbojas, augstā līmenī īstenojot labu pārvaldību, pārredzamību, pārskatatbildību, sociālo atbildību, iekļautību, godprātīgumu, demokrātiju, pašregulāciju un pamattiesību un cilvēktiesību ievērošanu;
34. veicināt sadarbību un strukturētu dialogu ar sporta kustības pārstāvjiem, sportistu grupām, komercorganizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām to kompetences ietvaros, vienlaikus ņemot vērā sporta nozares īpašo raksturu;
35. vērst uzmanību uz sekām, ko slēgtas sporta sacensības varētu radīt organizētajam sportam Eiropā, piemēram, godīgumu un atklātību sporta sacensībās, struktūrām, kas balstītas uz brīvprātīgu darbību, un sociālo un izglītojošo funkciju;
36. iekļaut Eiropas sporta jautājumus konferences par Eiropas nākotni debatēs;

ŅEMOT VĒRĀ SPORTA ORGANIZĀCIJU AUTONOMIJU, AICINA SPORTA KUSTĪBU

37. atbalstīt Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, piemēram, biedrošanās brīvību, piramīdveida struktūru, atvērtu sistēmu pārcelšanai augstākā vai zemākā līgā, pieeju tautas sportam un solidaritāti ar tautas sportu, lomu nacionālās identitātes veidošanā, kopienas veidošanu un struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, kā arī sociālo, izglītojošo, kultūras un veselības funkciju, kā tas noteikts attiecīgajos ES tiesību aktos;
38. turpināt Eiropas sporta modeļa galveno iezīmju izpēti, kā arī turpināt par to uzsāktās diskusijas ar visām sportā ieinteresētajām personām, atzīstot pieeju daudzveidību un jaunākās norises dažādos sporta veidos, saskaņā ar vērtībās balstītu organizēto sportu, piemēram, izmantojot ES strukturēto dialogu par sportu;
39. veicināt solidaritāti starp sporta organizācijām visos līmeņos, lai sekmētu sporta nozares atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas, ilgtspēju un turpmāku attīstību;
40. ievērot un saskaņot starptautiskā sporta kalendāra prasības un piedalīties solidaritātes shēmās;
41. apņemties nodrošināt finansiālu solidaritāti starp profesionālo un tautas sportu un ievērot augstākos labas pārvaldības, drošības un godprātīguma standartus attiecībā uz sportistiem, personālu, amatpersonām un skatītājiem;
42. sadarboties ar visām ieinteresētajām personām, jo īpaši ar sporta pārvaldības struktūrām, lai saglabātu un stiprinātu pamattiesības un cilvēktiesības, jo īpaši sportistu tiesības visās ar sportu saistītajās darbībās un sportistu veselību, ko ietekmē sporta sacensību skaita pieaugums, kā arī dzimumu līdztiesību un sociālo iekļaušanu, izvairoties no visu veidu diskriminācijas;

43. nodrošināt, ka ir ieviesti efektīvi iekšējie un ārējie mehānismi, lai nodrošinātu atbilstību labas pārvaldības principiem un pamattiesību un cilvēktiesību ievērošanu, kā arī atbilstīgus uzraudzības, ziņošanas un sankciju mehānismus;
44. nodrošināt augstākā līmeņa un profesionālo sporta sacensību organizēšanu saskaņā ar atklātības sporta sacensībās principu, par prioritāti nosakot nopelnus sportā;
45. sadarboties ar izglītības iestādēm, lai īstenotu praksē sporta un izglītības apvienošanu sportistu holistiskas attīstības, labklājības un godprātīguma nodrošināšanas nolūkā;
46. attiecīgā gadījumā veicināt un atvieglot gados jaunu sportistu un nepietiekami pārstāvēto grupu līdzdalību un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā sportā;
47. izstrādāt mehānismus sportistu tiesību un pienākumu – piemēram, nediskriminēšanas, piekļuves informācijai, pārstāvības sporta organizācijās, privātuma un tiesību uz taisnīgu tiesu – aizsardzībai un mudināt sportistus izmantot šos mehānismus;
48. ievērot pamattiesības un cilvēktiesības un šajā sakarā pieņemt atbildīgus lēmumus attiecībā uz liela mēroga sporta pasākumu rīkotājiem gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās ⁴;

⁴ Pamatojoties uz 2021. gada 27. janvāra vēstuli, ko parakstījuši 27 par sporta jautājumiem atbildīgie ministri un kas nosūtīta komisārei *Mariya Gabriel*.

Definīcija

Šajā rezolūcijā:

Vērtībās balstīts organizētais sports Eiropā

Vērtībās balstīta organizētā sporta pamatā ir biedrošanās brīvība un tādas vērtības kā laba pārvaldība, drošība, godprātīgums, solidaritāte, tostarp finansiāla solidaritāte, sportistu veselība un drošība, pamattiesību un cilvēktiesību ievērošana, dzimumu līdztiesība un brīvprātīga darbība. Tas parasti ir strukturēts valsts līmenī, un pēc būtības to organizē viena sporta federācija katrā sporta veidā, tādējādi nodrošinot visaptverošu pieeju noteikumiem, regulējumam un standartiem, kā arī sacensību kalendāru un kvalificēšanās sacensībām ievērošanu.

POLITISKAIS KONTEKSTS

1. Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2021)5 dalībvalstīm par pārskatīto Eiropas Sporta hartu, pieņemts 2021. gada 13. oktobrī.
2. Eiropas Parlamenta 2021. gada 10. februāra rezolūcija par Covid-19 ietekmi uz jauniešiem un sportu (2020/2864(RSP)).
3. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas Savienības sporta darba plānu (2021. gada 1. janvāris – 2024. gada 30. jūnijs), 2020/C 419/01.
4. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par Covid-19 pandēmijas ietekmi uz sporta nozari un šīs nozares atvēršanu, 2020/C 214 I/01.
5. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par iespēju nodrošināšanu treneriem, uzlabojot iespējas apgūt prasmes un kompetences, 2020/C 196/01.
6. Eiropas Parlamenta 2012. gada 2. februāra rezolūcija par Eiropas dimensiju sportā (2011/2087(INI)).
7. Eiropas Komisijas paziņojums "Attīstīt Eiropas dimensiju sportā", COM/2011/0012 galīgā redakcija.
8. Eiropadome, Nica, 2000. gada 7.–10. decembris, prezidentvalsts secinājumi: IV pielikums – Deklarācija par sporta īpašo raksturu un tā sociālo funkciju Eiropā, kas jāņem vērā, īstenojot kopējo politiku.

9. Eiropas Padomes deklarācija par sportu – prezidentvalsts 2008. gada secinājumi, 17271/1/08 REV 1.
10. Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcija Nr. 1602 (2008) par nepieciešamību saglabāt Eiropas sporta modeli.
11. Eiropas Parlamenta 2008. gada 8. maija rezolūcija par Balto grāmatu par sportu (2007/2261(INI)).
12. Eiropas Komisijas Baltā grāmata par sportu {SEC (2007) 932} {SEC (2007) 934} {SEC (2007) 935} {SEC (2007) 936}.
13. Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sporta modelis" (1999/C 374/14)
14. Komisijas ziņojums Eiropadomei ar mērķi nodrošināt esošās sporta struktūras un saglabāt sporta sociālo funkciju Kopienas ietvaros – Helsinku ziņojums par sportu, COM/99/0644 final.
15. Eiropas Komisijas X ģenerāldirektorāts "Eiropas sporta modelis" un X ģenerāldirektorāta darba dokuments par Kopienas rīcības sporta jomā attīstību un perspektīvām, 1998. gads.
